

Lectio Divina segédanyag

C év – Lk 4,1-13

Szentmise evangéliumi szakaszaihoz

Szerkesztési munka végrehajtói:

Biblikus nézőpont:

Asztalos Gábor, Geiszelhardt Sára, Nyúl Viktor,

Liturgikus nézőpont

Mohay Réka

Patrisztikus nézőpont

Asztalos Livia

Pedagógiai nézőpont:

Csonka Laura, Roszkopf Rita

Szemlélődési nézőpont

Mohay Réka

Szerkesztő

Asztalos Livia

Tanítóhivatali nézőpont

Révai László,

Szabóné Nagy Katalin

Lektorai szolgálatot teljesítették:

Nyúl Viktor –teljes tartalom áttekintése

+ EVANGÉLIUM Szent Lukács könyvéből

Jézust a Szentlélek a pusztába vitte, és ott megkísértette a sátán.

Abban az időben Jézus a Szentlélektől eltelve otthagya a Jordánt, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult negyven napra. Itt megkísértette a sátán. Ezekben a napokban nem evett semmit sem, de végül is megéhezett. Ekkor megszólította a sátán: „Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy váljék kenyérré.” De Jézus ezt felelte: „Írva van, nemcsak kenyérral él az ember.” Erre a sátán fölvezette egy magas hegyre, és egy szempillantás alatt felvonultatta szeme előtt a földkerekség minden országát. „Minden hatalmat és dicsőséget neked adok – mondta –, mert hisz én kaptam meg és annak adom, akinek akarom. Ha leborulva hódolsz előttem, az mind a tied lesz.” Jézus elutasította: „Írva van: Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!” Ekkor a sátán Jeruzsálembé vitte, a templom párkányára állította, és így szólt: „Ha Isten Fia vagy, vedd le magad innét. Hisz írva van: angyalainak parancsolta, hogy oltalmazzanak, és: kezükön hordoznak majd, nehogy kőbe üsd a lábad.” De Jézus ezt válaszolta: „Az is írva van: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!” Miután a sátán ezekkel a kísértésekkel hiába próbálkozott, egy időre elhagyta Jézust.

Ezek az evangélium igéi.

1. Lectio – olvasás

1.1. Biblikus vonal

1.1.1. Görög szöveg szó szerinti fordítása

1. Ἰησοῦς δὲ πλήρης πνεύματος ἁγίου ὑπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου καὶ ἦγετο ἐν τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἐρήμῳ

Jézus pedig eltelve a Szentlélekkel visszatért a Jordántól, és vezetett a Lélekben a pusztába

2. ἡμέρας τεσσαράκοντα πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ διαβόλου. Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συντελεσθεισῶν αὐτῶν ἐπείνασεν.

negyven napot próbára téve az ördögtől. És nem evett semmit azokban a napokban, és amikor leteltek (a napok) megéhezett.

3. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ διάβολος· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθῳ τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος.

Mondta pedig neki az ördög: „Ha az Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy legyen kenyér.”

4. καὶ ἀπεκρίθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς· γέγραπται ὅτι οὐκ ἐπ’ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος.

És felelte vele szemben Jézus: „meg van írva, hogy nem egyedül kenyéren fog élni az ember.”

5. Καὶ ἀναγαγὼν αὐτὸν ἔδειξεν αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης ἐν στιγμῇ χρόνου

És felvezetve őt megmutatta neki a földkerekség összes királyságát egy pillanat alatt.

6. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος· σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἅπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν, ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται καὶ ἧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν·

És mondta neki az ördög: „Neked fogom adni azoknak ezt az összes hatalmát és dicsőségét, mert nekem adatott oda, és akinek adni akarom azt:

7. σὺ οὖν ἐὰν προσκυνήσῃς ἐνώπιον ἐμοῦ, ἔσται σοῦ πάντα.

Ha tehát te imádsz engem, minden a tiéd lesz.”

8. καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ· γέγραπται· κύριον τὸν θεόν σου **προσκυνήσεις** καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις.

És felelve Jézus mondta neki: „meg van írva: az Urat, a te Istenedet **fogod imádni**, és egyedül neki fogsz szolgálni!”

9. Ἦγαγεν δὲ αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλὴμ καὶ ἔστησεν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ· εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν ἐντεῦθεν κάτω·

Elvezette pedig őt Jeruzsálembe, és a templom párkányára állította, és mondta neki: „Ha az Isten Fia vagy, vesd le magadat innen:

10. γέγραπται γὰρ ὅτι
τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ
τοῦ διαφυλάττει σε

meg van írva ugyanis, hogy az angyalainak fog parancsolni felőled, hogy őrizzenek téged,

11. καὶ ὅτι
ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε,
μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου.

és, hogy kézen fognak hordozni téged, nehogy beüsd a kőbe a lábadat.”

12. καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι εἰρήται· οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου.

És felelve mondta neki Jézus: „meg van mondva: nem fogod megkísérteni az Urat, a te Istenedet.”

13. Καὶ συντελέσας πάντα πειρασμὸν **ὁ διάβολος** ἀπέστη ἀπ’ αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

És miután befejezett mindenféle kísértést, **az ördög** eltávozott tőle egy ideig.

1.1.2. Legfontosabb magyar fordítások

Nova Vulgata

Szent István Társulati Biblia

Jeromos fordítás

Békés-Dalos Újszövetségi Szentírás

Károli Gáspár revideált fordítása

Simon Tamás László O.S.B. Újszövetség-fordítása

¹Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est ab Iordane et agebatur in Spiritu in deserto

¹Jézus a Szentlélektől eltelve elment a Jordántól, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult

¹Jézus pedig telve Szentlélekkel visszatért a Jordántól, és a Lélek a pusztába vitte

¹Jézus Szentlélekkel eltelve visszatért a Jordántól.

¹Jézus pedig Szent Lélekkel telve, visszatére a Jordántól, és vitették a Lélektől a pusztába

¹Jézus Szentlélekkel telve visszatért a Jordántól, és a Lélek a pusztába vezette.

²diebus quadraginta et tentabatur a Diabolo. Et nihil manducavit in diebus illis et, consummatis illis, esuriit.

²negyven napra. Itt megkísértette az ördög. Ezekben a napokban nem evett semmit sem, de végül is megéhezett.

²negyven napra, és kísértette az ördög. Azokban a napokban nem evett semmit, s ezek elteltével megéhezett.

²A Lélek a pusztába vitte negyven napra. Ott megkísértette az ördög. Azokban a napokban semmit sem evett, de mihelyt azok leteltek, megéhezett.

²Negyven napig, kísértetvén az ördög által. És nem evék semmit azokban a napokban; de mikor azok elmúltak, végre megéhezék.

²Negyven napon át kísértette az ördög. Azokban a napokban semmit sem evett, de azután elfogta az éhség.

³Dixit autem illi Diabolus: " Si Filius Dei es, dic lapidi huic, ut panis fiat "

³Ekkor így szólt hozzá az ördög: „Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy váljék kenyérré!”

³Ekkor az ördög ezt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy változzék kenyérré.«

³Az ördög akkor így szólt hozzá: „Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy váljék kenyérré!”

³És monda néki az ördög. Ha Isten Fia vagy, mondd e kőnek, hogy változzék kenyérré.

³Az ördög így szólt hozzá:

– Ha Isten Fia vagy, mondd ennek a kőnek, hogy változzék kenyérré!

⁴Et respondit ad illum Iesus: “ Scriptum est: “Non in pane solo vivet homo” ”.

⁴De Jézus ezt felelte: „Írva van, nemcsak kenyérral él az ember.”

⁴Jézus ezt felelte neki: »Írva van: ‘Nemcsak kenyérral él az ember’«. (MTörv 8,3)

⁴Jézus azt felelte: „Írva van: nem csak kenyérral él az ember, (hanem Istennek minden ígétével).”

⁴Jézus pedig felele néki, mondván: Meg van írva, hogy nemcsak kenyérral él az ember, hanem az Istennek minden ígétével.

⁴Jézus így válaszolt neki:

– Meg van írva: *Nem csak kenyérral él az ember.*

⁵Et sustulit illum et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento temporis;

⁵Erre az ördög fölvezette egy magas hegyre, és egy szempillantás alatt megmutatta neki a földkerekség minden országát.

⁵Majd felvitte őt egy magas hegyre, és megmutatta neki egy szempillantás alatt a földkerekség minden országát,

⁵Ezután fölvitte őt (az ördög egy magas hegyre). Egy szempillantás alatt megmutatta neki a világ minden országát.

⁵Majd felvivén őt az ördög egy nagy magas hegyre, megmutatá néki e föld minden országait egy szempillantásban,

⁵Ezután egy magas hegyre vezette, és egy szempillantás alatt megmutatta neki a földkerekség minden országát,

⁶et ait ei Diabolus: “ Tibi dabo potestatem hanc universam et gloriam illorum, quia mihi tradita est, et, cui volo, do illam:

⁶„Mindezt a hatalmat és dicsőséget neked adom – mondta –, mert hisz én kaptam meg, és annak adom, akinek akarom.

⁶és így szólt az ördög: »Mindezt a hatalmat és ennek dicsőségét neked adom; mert az enyém, és akinek akarom, annak adom;

⁶„Minden hatalmat és dicsőséget neked adok, mondta, mert én kaptam meg és annak adom, akinek akarom.

⁶És monda néki az ördög: Néked adom mindezt a hatalmat és ezeknek dicsőségét; mert nekem adatott, és annak adom, a kinek akarom;

⁶és ezt mondta neki az ördög:

– Neked adom mindezt a hatalmat és dicsőséget, mert nekem adták, és annak adom, akinek akarom.

⁷tu ergo, si adoraveris coram me, erit tua omnis ”.

⁷Ha leborulva hódolsz előttem, az mind a tied lesz.”

⁷ha tehát imádsz engem, mind a tiéd lesz.«

⁷Ha imádsz engem, minden a tiéd lesz.”

⁷Azért ha te engem imádsz, mindez a tied lesz.

⁷Ha tehát leborulsz előttem, tiéd lesz mindez.

⁸Et respondens Iesus dixit illi: “ Scriptum est: “Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies” ”.

⁸Jézus elutasította: „Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!”

⁸Jézus ezt válaszolta neki: »Írva van: ‘Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj’«. (MTörv 5,9; 6,13)

⁸Jézus elutasította: „Írva van: Uradat, Istenedet imádd és csak neki szolgálj!”

⁸Felelvén pedig Jézus, monda néki: Távozz tőlem, Sátán; mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak néki szolgálj.

⁸Jézus így válaszolt neki:

– Meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!

⁹Duxit autem illum in Ierusalem et statuit eum supra pinnam templi et dixit illi: “ Si Filius Dei es, mitte te hinc deorsum.

⁹Ekkor Jeruzsálembé vitte, a templom párkányára állította és így szólt: „Ha Isten Fia vagy, vesd le magad innét!

⁹Azután Jeruzsálembé vitte őt, a templom ormára állította, és azt mondta neki: »Ha Isten Fia vagy, vesd le innen magadat.

⁹Végül Jeruzsálembé vitte őt és a templomépület párkányára állította: „Ha Isten Fia vagy, monda, vesd le magadat!

⁹Azután Jeruzsálembé vitte őt, és a templom ormára állítván, monda néki: Ha Isten Fia vagy, vesd alá magad innét;

⁹Ezután elvitte őt Jeruzsálembé, a Templom legmagasabb pontjára állította, és ezt mondta neki:

– Ha Isten Fia vagy, vesd le magad innét!

¹⁰Scriptum est enim: "Angelis suis mandabit de te, ut conservent te"

¹⁰Hisz írva van: Angyalainak parancsolta felőled, hogy oltalmazzanak; és:

¹⁰Mert írva van: 'Angyalainak parancsol felőled, hogy őrizzenek téged',

¹⁰Írva van: Angyalainak parancsolt felőled, hogy oltalmazzanak.

¹⁰Mert meg van írva: Az ő angyalainak parancsol te felőled, hogy megőrizzenek téged;

¹⁰Meg van írva ugyanis: *Angyalainak megparancsolja, hogy őrizzenek téged;*

¹¹et: "In manibus tollent te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum" ".

¹¹Kezükön hordoznak majd, nehogy kőbe üsd a lábad."

¹¹és 'kezükön hordoznak téged, hogy kőbe ne üssed lábadat'«. (Zsolt 91,11-12)

¹¹Tenyerükön fognak hordozni téged, hogy kőbe ne üssed lábadat."

¹¹És: Kezökben hordoznak téged, hogy valamiképp meg ne üssed lábadat a kőbe.

¹¹és *tenyerükön hordoznak, hogy kőbe ne üsd a lábad.*

¹²Et respondens Iesus ait illi: " Dictum est: "Non tentabis Dominum Deum tuum" ".

¹²De Jézus ezt válaszolta: „Az is írva van: Ne kísértsd Uradat, Istenedet!"

¹²Jézus ezt felelte neki: »De azt is mondták: 'Ne kísértsd Uradat, Istenedet'«. (MTörv 6,16)

¹²De Jézus így válaszolt: „Az is írva van: ne kísértsd uradat, Istenedet."

¹²Felelvén pedig Jézus, monda néki: Megmondatott: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.

¹²Jézus így válaszolt neki:

– Megmondták: *Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet!*

¹³Et consummata omni tentatione, Diabolus recessit ab illo usque ad tempus.

¹³Miután az ördög minden kísértést végbevitt, egy időre elhagyta Jézust.

¹³Miután mindezek a kísértések véget értek, az ördög elhagyta őt egy időre.

¹³Mikor ezek a kísértések mind véget értek, egy időre elhagyta őt az ördög.

¹³És elvégezvén minden kísértést az ördög, eltávozék tőle egy időre.

¹³Amikor az ördög minden kísértéssel végzett, bizonyos időre eltávozott tőle.

1.1.3. Behatárolás

Jézus megkeresztelkedésének (Lk 3,21-22) és nemzetségtáblájának a leírása után (Lk 3,23-38) az evangélista Jézus megkísértéséről számol be. A szakasz kezdetén a Jordán folyó említése, és a Szentlélekkel való eltelés (Lk 4,1) a keresztelkedés epizódjára utal vissza (Lk 3,21-22). Jézusnak a Szentlélek erejében való visszatérése Galileába pedig már egy új szakasz kezdetét jelöli (Lk 4,14-15). Így az általunk vizsgált perikópa a Lk 4,1-13 versek között található.

1.1.4. Szó szerinti üzenet

Az evangélista hangsúlyozza:

- A Sátán valóban létezik, és Jézus ellen is harcolt, hogy eltérítse Őt a messiási küldetésétől: az áldozatvállalás helyett a könnyebb életre, az alázat helyett a hatalomra, és a gőgre, és az Isten iránti hódolat megtagadására csábítva őt. Istenfiúi identitását próbálja kikezdeni a szavaival: kétszer is azt mondja, „ha az Isten Fia vagy”, ami keretbe foglalja a kísértéseket (Lk 4,3.9). Noha mindezek után elhagyja a Mestert egy ideig a Kísértő, de a keresztnél újból visszatér a gúnyolók szavain keresztül, hogy akadályozza Jézust megváltói tetteiben (Lk 23,35-39).
- Jézus erősebb az ördögnél, akit az Úr szavával győz le (MTörv 6,13.16; MTörv 8,3; MTörv 10,20; Iz 7,12), elutasítva, és rendre utasítva őt. Jézus hűséges marad az Atyához, messiási küldetéséhez mindvégig.
- Az ember egyetlen ellensége a Sátán, aki azon dolgozik, és ármánykodik, hogy megbontsa, összezavarja az emberben lévő rendet, és békét. Vagyis, hogy az ember ne Istent imádjá, ne őrizze meg az Úr szavát a szívében, és ezáltal ne higgyen benne, illetve hogy az Isten-gyermekségről hamis képe legyen, s ennek következtében ne Isten gyermekeként éljen, és cselekedjék.
- Jézus emberré lett, mindenben hasonló lett hozzánk a bűnt kivéve. Tehát megtapasztalta a Sátán általi megkísértés próbatételét is, így együtt tud érezni a kísértéssel, és a nehézséggel küzdő emberrel (vö. Zsid 4,14-16). Ugyanakkor megmutatta, hogy ha megőrizzük a szívében Isten szavát, és annak engedelmeskedve, vele egységben élünk, vagyis hiszünk benne, el tudjuk utasítani a Kísértőt, akinek nincs hatalma felettünk, mert Jézus a halálával és a feltámadásával felszabadított bennünket!

- Az ember feladata, hogy egyedül Istent imádjá. Ez az Úr iránti hódolat kell, hogy átsugározzék minden cselekedetén keresztül is.

1.1.5. Kulcsszavak rövid elemzése

προσκύνησις (*proszküneszész*): '(leborulva) imád, hódol' (Lk 4,7-8)

Ez a szó a mélységes hódolatot fejezi ki valaki iránt. A kifejezés mögött a 'csókol' ige, illetve az a kép áll, amikor a kutya a gazdája elé bújik, és nyaldossa őt.

Ez a szó az evangéliumokban az esetek többségében Jézusra, illetve Istenre vonatkozik. A napkeleti bölcsek (Mt 2,2.11), a leprás (Mt 8,2), Jairus (Mt 9,18), a tanítványok a bárkában (Mt 14,33), a kánaáni asszony (Mt 15,25), a Zebedeus fiúk édesanyja (Mt 20,20), az asszonyok, illetve a 11 apostol (Mt 28,9.17; Lk 24,52), a gerázai megszállott (Mk 5,6), a meggyógyított vak ember (Jn 9,38) leborulnak Jézus előtt. Sőt, habár negatív módon, de Nagy Heródes (Mt 2,8), és az elfogott Mestert kigúnyoló katonák kapcsán is (Mk 15,19) használják ezt a kifejezést az evangélisták.

Továbbá Jézus a szívtelen szolga példázatban (Mt 18,26), és a samariai asszonnyal folytatott párbeszédében Isten imádásáról tanít (Jn 4,20-24), illetve János evangélista hangsúlyozza, hogy a zarándokok Istent imádni mentek fel Jeruzsálembe (Jn 12,20).

E sok ige hely mellett egyedül a Sátán az, aki önmaga imádására szólítja fel Jézust (Mt 4,9; Lk 4,7), amire a Mester határozottan az Isten egyedüli imádásának parancsával válaszol (Mt 4,10; Lk 4,8). Jézus alázatosan nem beszél az önmaga imádásáról, hanem az Isten iránti egyedüli hódolat követelményéről. De az evangélisták azzal, hogy kiemelik, hogy sokan leborulnak Jézus előtt, hangsúlyozzák az ő isteni mivoltát.

Végül megállapíthatjuk, hogy a Lukács-evangélium elején: Jézus nyilvános működésének kezdetén (Lk 4,8), illetve annak végén, az Úr mennybemenetele kapcsán (Lk 24,52) hangzik el Isten, illetve Jézus imádásának a ténye. Ez mintegy keretként hangsúlyozza, hogy az összes teremtménynek, de leginkább az embernek a hivatása egyedül Istent imádni, s minden tevékenységének ezt kell tükröznie.

ὁ διάβολος (*ho diábolosz*): 'a rágalmozó, a gáncsoskodó, az ördög' (Lk 4,2-3.6.13)

A megkísértés epizódján kívül, még egyszer megjelenik a Lukács-evangéliumban ez a kifejezés, amikor Jézus az útszélre esett magokról beszél, amelyeket felcsipegetnek a madarak. Ez a kép azokat az embereket jelképezi, akik

meghallgatják ugyan az Isten szavát, de az ördög elveszi, elviszi azt a szívükből, hogy ne higgyenek, és így ne üdvözüljenek (Lk 8,12).

Az ördög neve görögül a rendet szétdobálót, összezavarót, vagyis ezáltal a rágalmozót, a gáncsoskodót jelenti. A héber eredetű 'Sátán' elnevezés pedig az ellenfélre, az ellenségre utal. Az ördög, a bukott angyal, okos: ismeri az Írásokat, sőt idézi is azokat (Zsolt 91,11-12). Tudja, hogy Jézus az Isten Fia. De az a célja, hogy az Úr szavát félre magyarázva, illetve meghazudtolva (hiszen nem ő kapta a hatalmat a világ felett!), s az Isten iránti hódolat parancsát önmaga felé fordítva, összezavarja az embert.

Ezért ellenség, és gáncsoskodó a Sátán, mivel az embert el akarja szakítani Teremtőjétől, kilopva a teremtmény szívéből az Isten szavát hogy ne higgyen, és így ne jusson el az üdvösségre (Lk 8,12).

1.2. Kontextuális – kánoni párhuzamok

Párhuzamok Lukács evangéliumán belül

22,3 "A sátán hatalmába kerítette az iskarióti Júdást, a tizenkettő közül az egyiket."

22,53 "Amikor naponta ott voltam a templomban veletek, nem vetettetek rám kezet. De ez a ti órátok, a sötétség hatalmáé."

Szinoptikus és jánosi párhuzamok

Mt 4,1-11 "Akkor a Lélek a pusztába vitte Jézust, hogy az ördög megkísértse. Negyven nap és negyven éjjel böjtölt, végül megéhezett. Odalépett hozzá a kísértő, és így szólt: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek változzanak kenyérré.” Azt felelte: „Meg van írva: Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden tanítással is, amely az Isten szájából származik.” Most a szent városba vitte az ördög, és a templom párkányára állította. „Ha Isten Fia vagy – mondta –, vesd le magad, hiszen írva van: Parancsot adott angyalainak, a kezükön hordoznak majd, nehogy kőbe üsd a lábad.” Jézus így válaszolt: „Az is meg van írva: Ne kísértsd Uradat, Istenedet.” Végül egy igen magas hegyre vitte az ördög, s felvonultatta szeme előtt a világ minden országát és dicsőségüket. „Ezt mind neked adom – mondta –, ha leborulva imádsz engem.” Jézus elutasította: „Távozz, ördög! Meg van írva: Uradat, Istenedet

imádd, s csak neki szolgálj!” Erre otthagya az ördög és angyalok jöttek a szolgálatára.”

Mk 1,12-13 “A Lélek nyomban arra ösztönözte, hogy menjen ki a pusztába. Negyven napig kinn maradt a pusztában, közben megkísértette a sátán. Vadállatokkal volt együtt, de angyalok szolgáltak neki.”

Jn 13,2 “Vacsora közben történt, amikor az ördög már fölébresztette az áruló Júdásnak, Simon fiának szívében a gondolatot, hogy árulja el.”

Jn 13,27 “A falat után rögvest belészállt a sátán. Jézus csak ennyit mondott neki: „Amit tenni akarsz, tedd meg mielőbb!”

Kánoni elemzés (párhuzamok a Szentírás más könyveiben)

MTörv 6,12-13 “vigyázz, meg ne feledkezz az Úrról, aki kivezetett Egyiptom földjéről, a szolgaság házából. Féld az Urat, a te Istenedet, tiszteld és az ő nevére esküdj!”

MTörv 6,16 “Ne kísértsétek az Urat, a ti Istenedeket, ahogy Masszában kísértettétek.”

MTörv 8,3 “Megalázott és hagyta, hogy éhez, aztán mannával táplált, amelyet nem ismertél és atyáid sem ismertek, hogy megtudd: nemcsak kenyérral él az ember, sokkal inkább azzal él az ember, ami az Úr szájából jön.”

MTörv 10,20 “Féld az Urat, a te Istenedet, szolgálj neki, ragaszkodj hozzá és az ő nevére esküdj!”

Zsolt 91,11-12 “Mert elküldi angyalait hozzád, hogy védelmezzenek minden utadon. A kezükön hordoznak majd téged, nehogy kőbe botoljék a lábad.”

Iz 7,12 “De Acház így válaszolt: „Nem kérek jelet, nem kísértem az Urat.”

Jer 27,5 “Én teremtettem a földet, az embert és az állatokat, amelyek a föld színén vannak, nagy hatalommal és kinyújtott karral. Én annak adom, akinek akarom.”

Ez 8,3 “Egy kézhez hasonlót nyújtott felém, megragadott a fejem egyik hajfürtjénél fogva, aztán fölemelt a lélek ég és föld közé, s isteni látomásban elvitt Jeruzsálembe a belső kapu bejáratához, amely északra néz, ahol a féltékenység bálványa volt, amely féltékenységre ingerelt.”

1Kor 10,9 “Ne kísértsük az Urat, mint néhányan kísértették, ezért kígyók pusztították el őket.”

Zsid 4,15 “Főpapunk ugyanis nem olyan, hogy ne tudna együtt érezni gyöngeségeinkkel, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt.”

Jel 13,2 “A vadállat, amelyet láttam, hasonlított a párduchoz, lába mint a medvéé, szája pedig az oroszlán szája. A sárkány neki adta erejét és trónját, nagy hatalmával

együtt.”

Jel 13,4 “Leborultak a sárkány előtt, hogy hatalmat adott a vadállatnak. Leborultak a vadállat előtt is, és így imádták: „Ki fogható a vadállathoz, ki tudja vele fölvenni a harcot?”

Jel 17,3 “Lélekben elvitt a pusztába. Ott láttam egy asszonyt, skarlátvörös vadállaton ült, amely tele volt káromló nevekkel, s hét feje és tíz szarva volt.”

2. Meditáció – elmélkedés

2.1. Patrisztikus vonal

2.1.1. Catena Aurea

Origenész: „Abban az időben Jézus a Szentlélektől eltelve otthagyta a Jordánt, s a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult negyven napra.”

Ha tehát azt olvasod, hogy Jézus el volt telve a Szentlélekkel, és az Apostolok Cselekedeteiben pedig az apostolokról szól úgy, hogy ők is el voltak telve a Szentlélekkel, akkor ügyelj arra, hogy nehogya azt gondold, hogy az apostolok egyenlők a Megváltóval: Ha ugyanis azt találnád mondani, hogy az edények telve vannak borral vagy olajjal, akkor nem azt mondanád ezzel egyidejűleg, hogy ugyanabban a mértékben telítettek. Így tehát mind Jézus, mind Pál el volt telve a Szentlélekkel. Azonban Pál edénye sokkal kisebb volt, mint Jézus edénye, és mégis mindkettő a maga mértékének megfelelően volt tele.

Szent Ambrus: „Itt megkísértette az ördög. Ezekben a napokban nem evett semmit sem, de végül is megéhezett.”

Három dolog van tehát, mely az ember üdvösségét támogatja: a szentség, a pusztaság és a böjt. Senki se lesz megkoronázva, ha nem jogosan harcolt; és senki se lesz az erény harcába bocsátva, csak ha előbb minden bűnének szégyenfoltjától tisztára nem mosatott, és a mennyei kegyelem adománya által meg nem szentelődött.

Szent Ambrus: „Miután az ördög minden kísértést végbevitt, egy időre elhagyta Jézust.”

Láthatod tehát, hogy az ördög maga nem kitartó a harcban, és az igaz erénnyel szemben kitérően viseltet; noha irigységéből nem enged, fél a további küzdelemtől, mert nem akar ismét legyőzötten meghátrálni.

Felhasznált irodalom:

Thomas von Aquin (Aquinói Szent Tamás): Goldene Kette oder fortlaufende, ganz aus den Stellen der Kirchenväter und Kirchenschriftsteller bestehende und kunstvoll verbundene Auslegung der vier Evangelien; übers. von Johannes N. Oislinger, 7 Bde., Regensburg 1881-1883

<http://www.catena-aurea.de/ljcqu1.html> (letöltés dátuma: 2019. 03. 07.)

2.2. Tanítóhivatali vonal

2.2.1. Katolikus Egyház Katekizmusa

394. A Szentírás bizonyítja annak ártó befolyását, akit Jézus „kezdettől fogva gyilkosnak nevez” (Jn 8,44), s aki még azt is megkísérelte, hogy Jézust eltérítse Atyjától kapott küldetésétől (vö. Mt 4,1-11). „Az Isten Fia azért jelent meg, hogy az ördög műveit lerombolja” (1Jn 3,8). Ezen művek legsúlyosabbja a következmények miatt a hazug félrevezetés volt, mely az embert rávette, hogy ne engedelmeskedjék Istennek.

JÉZUS MEGKÍSÉRTÉSEI

538. Az evangéliumok beszélnek egy magányos időszakról, melyet Jézus közvetlenül a Jánostól fölvelt keresztsége után a pusztában töltött: „a Lélek a pusztába vitte őt” (Mk 1,12), és ő ott maradt negyven napig étlenül; vadállatok között élt és angyalok szolgáltak neki (vö. Mk 1,13). Ennek az időszaknak a végén a Sátán háromszor kísérti meg őt, hogy próbára tegye fiúi kapcsolatát Istennel. Jézus visszaveri e támadásokat, melyek összefoglalják az Ádámot a Paradicsomban és Izraelt a pusztában ért kísértéseket, ezután az ördög egy időre visszahúzódott tőle (Lk 4,13).

539. Az evangélisták utalnak e titokzatos esemény üdvtörténeti jelentőségére. Jézus az új Ádám, aki hűséges marad abban, amiben az első engedett a kísértésnek. Jézus tökéletesen teljesíti Izrael hivatását: azokkal ellentétben, akik egykor negyven évig provokálták Istent a pusztában (vö. Zsolt 95,10), Krisztus Isten Szolgájának bizonyul, aki egészen engedelmes Isten akaratának. Jézus ebben győztes az ördöggel szemben: „megkötözte az erőset”, hogy elragadja tőle a zsákmányt (vö. Mk 3,27). Jézus győzelme a pusztában a kísértő fölött szenvedésének győzelmét elővételezi, mely szenvedés az Atya iránti fiúi szeretet legnagyobb engedelmissége.

540. A kísértés megmutatja, hogy Isten Fia mely módon Messiás, ellentétben azzal a szereppel, amit a Sátán javasolt neki, s melyben az emberek (vö. Mt 16,21-23) szívesen látták volna. Ezért Krisztus helyettünk győzte le a Kísértőt: „Főpapunk ugyanis nem olyan, hogy ne tudna együtt érezni gyöngeségeinkkel, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, de bűnt nem követett el” (Zsid 4,15). A negyven napos böjti idő által az Egyház minden esztendőben egyesül Jézus misztériumával a pusztában.

2119. Az istenkísértés szóval vagy tettel próbára teszi Isten jóságát és mindenható erejét. Ezért akarta elérni a Sátán Krisztusnál, hogy vesse le magát a templom

párkányáról, így kényszerítve Istent beavatkozásra (vö. Lk 4,9). Jézus Isten szavát szegezte szembe a Sátánnal: „Ne kísértsd Uradat, Istenedet” (MTörv 6,16). Az ilyen istenkísértésben rejlő kihívás sérti azt a tiszteletet és bizalmat, mellyel Urunknak, Teremtőnknek tartozunk. Azt jelenti, hogy kételkedünk szeretetében, gondoskodásában és hatalmában (vö. 1Kor 10,9; Kiv 17,2-7; Zsolt 95,9).

VI. „Ne vigy minket kísértésbe”

2846. Ez a kérés az előzőnek a gyökerét érinti, mert bűneink a kísértésbe való beleegyezés gyümölcsei. Atyánkat arra kérjük, hogy ne „vigyen” minket kísértésbe. Nehéz a görög kifejezést egy szóval lefordítani, mert azt jelenti, „ne hagyj minket kísértésbe jutni” (vö. Mt 26,41), vagy: „ne engedd, hogy engedjünk a kísértésnek”. „Istent ugyanis nem lehet rosszra kísérteni, és ő sem kísért senkit” (Jak 1,13), épp ellenkezőleg, meg akar szabadítani minket a kísértéstől. Arra kérjük, ne engedjen olyan útra lépni, mely bűnbe vezet. A „test és a Lélek” közötti harcban élünk. E kérés a megkülönböztetés és az erő Lelkéért könyörög.

2847. A Szentlélek segítségével különbséget tudunk tenni a belső ember fejlődéséhez szükséges (vö. Lk 8,13-15; ApCsel 14,22; 2Tim 3,12) és kipróbált érelyre irányuló (vö. Róm 5,3-5) próbatét, illetve a bűnbe és a halálba vezető kísértés között (vö. Jak 1,14-15). Különbséget kell tennünk a „megkísértettség” és a „kísértésbe való beleegyezés” között is. Végül a megkülönböztetés erénye föltárja a kísértés hazugságát: tárgya látszólag „jó (...), szemre szép és kívánatos” (Ter 3,6), valójában azonban gyümölcse a halál.

„Isten azt sem akarja, hogy a jót valaki kényszerrel kapja, hanem önként (...). Egyébként az a kísértés haszna. Istenen kívül ugyanis mindenki elől rejtve van, még önmagunk előtt is, hogy mi mindent hordozunk a lelkünkben; de ezek a kísértés révén nyilvánvalóvá válnak, hogy továbbra már ne legyen titok, milyenek vagyunk, hanem megismervén, kik vagyunk, amennyiben akarjuk, érezzük nyomorúságainkat, és adjunk hálát a jókért, melyek a kísértés által mutatkoztak meg nekünk.” (Órigenész: De oratione 29, 15. 17: GCS 3, 390-391 /PG 11, 541, 544/)

2848. „Nem vitetni a kísértésbe” magában foglalja a szív döntését: „Mert ahol a kincsed, ott a szíved is. (...) Senki sem szolgálhat két úrnak.” (Mt 6,21-24) „Ha a Lélekből élünk, a Lélek szerint is kell járnunk” (Gal 5,25). Ebben a Szentlélekkel való „egyetértésben” az Atya erőt ad nekünk. „Eddig emberi erőt meghaladó kísértés még

nem ért titeket. Hűséges az Isten, erőtkön felül nem hagy megkísérteni, hanem a kísértéssel együtt a szabadulás lehetőségét is megadja, hogy kibírjátok.” (1Kor 10,13)

2849. E küzdelem és győzelem csak imádsággal lehetséges. Jézus kezdettől fogva (vö. Mt 4,1-11) halálküzdelmének végső harcáig (vö. Mt 26,34-44) az imádság által legyőzője a Kísértőnek. A mi Atyánkhoz intézett jelen kérdésben Krisztus összekapcsol minket a maga harcával és halálküzdelmével. Az ő virrasztásával közösségben virrasztó szív az evangéliumokban nyomatékosan szerepel (vö. Mk 13,9.23.33-37;14,38; Lk 12,35-40). A virrasztás a „szív őrsége” és Jézus kéri az ő Atyját, hogy őrizzen meg minket az ő nevében (vö. Jn 17,11). A Szentlélek szüntelenül próbál ébreszteni minket erre a virrasztásra (vö. 1Kor 16,13; Kol 4,2; 1Tesz 5,6; 1Pt 5,8). E kérés földi harcunk utolsó kísértésével kapcsolatban nyeri el drámai jelentését; ekkor a végső állhatatosságot kéri. „Íme, én úgy jövök el, mint a tolvaj. Boldog, aki virraszt.” (Jel 16,15)

2.2.2. Pápai gondolatok

Szent II. János Pál pápa: *Reconciliatio et Poenitentia*

vö. Lk 4,1-13

26. A KATEKÉZIS

Azon a tág területen, melyen az Egyháznak a dialógus révén teljesítenie kell küldetését, a *bűnbánat* és a *kiengesztelés* lelkipásztori tevékenysége az Egyház tagjai felé fordul, elsősorban e két egymástól különböző, de egymást kiegészítő valóságról szóló hitoktatással, melynek a szinódus atyái is nagy jelentőséget tulajdonítottak, és javaslataikban is kiemelték: a bűnbánatot és a kiengesztelődést. Elsőként tehát a katekézist kell alkalmazni.

Ennek a nagyon időszerű ajánlásnak a mélyén egy igen alapvető feltétel rejlik: a *lelkipásztori* szempont nem állhat szemben a *tanítással*, sem a pasztoráció nem tekinthet el a tanítás tartalmától, amelyből életet kap és erőt merít. Ha az Egyház „az igazság oszlopa és alapja”,¹ s anyaként és tanítóként küldetett ebbe a világba, hogyan mellőzhetné az igazság tanítását, mely az élethez vezető utat mutatja?

Az Egyház pásztoraitól elsősorban a *kiengesztelődésről* szóló katekézist várják. E katekézis csak azon a szentírási, különösen újszövetségi tanításon alapulhat, hogy a

---

¹ 1Tim 3,15

megváltó és kiengesztelő Jézus Krisztusban meg kell újítani a szövetséget Istennel; s hogy ennek fényében és e közösség és barátság kiszélesítéseként, ki kell békülni a felebaráttal még akkor is, ha ezért az áldozatot meg kell szakítanunk.² Jézus gyakran hangoztatja a testvéri kiengesztelődést, például amikor felhív, hogy annak, ki megütötte egyik arcunkat, tartsuk oda a másikat is, és aki elvette ruhánkat, adjuk oda köntösünket is.³ A megbocsátás parancsát még élesebben fejezi ki azzal, hogy mindenki olyan mértékben részesül bocsánatban, amilyen mértékkel ő bocsát meg másoknak;⁴ olyan bocsánatról van itt szó, mely az ellenségre is vonatkozik;⁵ olyan bocsánatról, mely hetvenszer hétszer,⁶ azaz minden korlátozás nélkül kötelez. Ilyen feltételek mellett csak az evangéliumi lelkület érvényesülhet, csak úgy jöhet létre kiengesztelődés az egyes személyek, családok, közösségek, népek és nemzetek között. A Szentírásnak a megbocsátásra vonatkozó kijelentéseiből természetesen eljutunk egy *teológiailag meghatározott katekézishoz*, mely felhasználhatja a pszichológia, a szociológia és a humán tudományok elemeit is, ha ezek alkalmasak arra, hogy megvilágítsanak egyes helyzeteket, problémákat, és így a hallgatókat vagy olvasókat konkrét döntésekre ösztönözzék.

Az Egyház papjaitól elvárjuk továbbá a *bűnbánat katekézisé*t. Kell, hogy ennek is a Szentírás legyen a forrása. Ez az üzenet a bűnbánatban mindenekelőtt a *megtérés értékét* hangsúlyozza. Ezzel a szóval próbáljuk fordítani a görög *metanoia*⁷ fogalmát, melynek jelentése a lelkület *megváltoztatása*, hogy *Isten felé fordulhasson*. Különböző ez a két alapeleme a tékozló fiú történetének: a magába szállás⁸ és az elhatározás, hogy visszatér atyjához. A megtérés eme elsődleges lelkülete nélkül nincs kiengesztelődés. A katekézisben ezt konkrét fogalmakkal és megfelelő szavakkal kell szemléltetnünk, melyek a különböző korosztályok, a különböző kulturális, etikai és szociális igényeknek megfelelnek.

Ez az első értéke a bűnbánatnak, amely egy másodikban folytatódik: a „*megtérés*” annyit is jelent, mint „*bűnbánat*”. A *metanoiának* ezt a két jelentését látjuk abban az útmutatásban, melyet Jézus adott: „Ha testvéred... megbánja, bocsáss meg neki. Ha hétszer vétkezik is naponta ellened, és hétszer fordul hozzád azzal, hogy 'bánom', bocsáss meg neki.”⁹ A jó hitoktató megmutatja, hogy a bánat – ugyanúgy, mint a

---

² vö. Mt 5,23-24

³ vö. Mt 5,38-40

⁴ vö. Mt 6,12

⁵ vö. Mt 5,43

⁶ vö. Mt 18,21

⁷ vö. Mk 1,4-14; Mt 3,2: 4,17; Lk 3,8

⁸ vö. Lk 15,17

⁹ Lk 17,3

megtérés – távolról sem csak felületes érzés, hanem a lélek valóságos megváltozását jelenti.

A bűnbánat harmadik értéke abban a változásban jelentkezik, mely az előző magatartást – a megtérést és bánatot – külső jelekben is nyilvánítja: *bűnbánatot tart* a lélek. Ez jól felismerhető a *metanoiában*, ahogyan azt Jézus előfutára a szinoptikusok szövegében használja.¹⁰ A *bűnbánattartással* az egyensúly és harmónia, melyet a bűn romba döntött, visszaáll, ha ez az embernek áldozatába is kerül.

Olyan korban, mint amilyenben mi élünk, nagyon nehéz átfogó és jól alkalmazott katekézist adnunk a bűnbánatról, mert az uralkodó magatartás és gondolkodásmód nyíltan ellentétben áll a fentebb hangoztatott három értékkel. A ma emberének sokkal nehezebb – mint előzőleg bármikor – elismernie saját egyéni hibáit és olyan elhatározásra jutnia, hogy azokat felülvizsgálja és új útra térjen. Nehezebbre esik kimondania: „sajnálom” avagy „fájlalom”. Ösztönösen és ellenállhatatlanul visszautasít mindent, aminek áldozati jellege van a bánat területén, mely az elkövetett bűn jóvátételére irányul. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy *az Egyház elégtételi fegyelme* nem csekély kárára van a keresztények belső életének és az egyházi közösségnek. Bár az utóbbi időben könnyítettek rajta, sokat veszített kisugárzó erejéből. Gyakran csodálkoznak a nem keresztények, hogy Krisztus tanítványai mily csekély jelét adják a valódi bűnbánatnak. Magától értetődően, a keresztény bűnbánat csak akkor valódi, ha szeretetből és nem csupán félelemből fakad; ha komolyan törekszik arra, hogy a „régiből” megfeszítse, hogy Krisztus erejéből megszülethessen az „új ember”; ha Krisztust, mint példaképet követi, ki, noha ártatlan volt, a szegénység és türelem útját választotta, a lemondását és – mondhatjuk – a bűnbánatát.

Az Egyház pásztoraitól továbbá elvárjuk – amint a szinódus is emlékeztet rá – a *lelkiismeretről és annak formálásáról szóló oktatást*. Ez is nagyon időszerű téma, ha fontolóra vesszük, hogy ez a benső szentély, a személyiség legbensőbb pontja, a lelkiismeret, mennyire ki van téve a mai kultúra támadásainak; mennyire meg van terhelve, próbára van téve, össze van zavarva és el van homályosítva. A lelkiismeretre vonatkozó okos hitoktatásra értékes útmutatást találhatunk az egyházatyáknál, a II. vatikáni zsinat teológiájában, különösen két dokumentumban: „Az egyház és a mai világ”¹¹ és a „Vallásszabadságról”¹² zsinati dokumentumokban.

---

¹⁰ vö. Mt 3,2; Mk 1,4; Lk 3,3

¹¹ Gaudium et spes, 8, 16, 19, 26, 41, 48.

¹² Dignitatis humanae, 2. 3. 4.

Ugyanígy VI. Pál pápa gyakran foglalkozott a lelkiismeret természetével és szerepével a mi életünkben.¹³ Az ő nyomát követve nem szalaszthatunk el semmiféle alkalmat, hogy ne szóljunk erről a nagyon fontos elemről, mely az ember nagyságát és méltóságát adja.¹⁴ Ez „az erkölcsi érzék képesít minket arra, hogy különbséget tudjunk tenni jó és rossz között... mintegy belső szem, a lélek meglátó ereje, mely lépteinket a jó útjára vezéreli”. Ugyanakkor alá kell húznom a keresztény lelkiismeret kialakításának fontosságát, nehogy emberi személyiséget rombolóerővé válják, hanem szentéllé, ahol Isten feltárja nekünk a valódi jót.¹⁵

A hívek elvárják az Egyház pásztoraitól, hogy a kiengesztelődés más fontos pontjairól is szóljanak:

– *a bűntudatról*, mely – mint már mondtuk – mai világunkban elsatnyult.

– *a kísértésről és a kísértésekről*: „maga Jézus Krisztus, az Isten Fia hozzánk hasonlóan mindenben kísértést szenvedett, a bűntől azonban ment maradt”¹⁶ akarta, hogy a Gonosz megkísértse,¹⁷ így akarta megmutatni, hogy miként Ő, tanítványai is ki vannak téve a kísértésnek, és azt is, milyen magatartást tanúsítsanak a kísértés idején. Annak, aki az Atyát kéri, hogy erején felül ne kísértessék,¹⁸ és ne essék kísértésbe,¹⁹ annak, aki a bűnre való kísértésnek nem teszi ki magát, a kísértés ténye nem azt jelenti, hogy már vétkezett, hanem inkább alkalom a hűségben való növekedésre és a következetes életvitelre alázatosságban és éberségben.

– *a böjtről*, mely régi és újabb formáiban is a megtérés és a bűnbánat jele, továbbá a böjttel saját személyünkben meghalunk, hogy Krisztust, a keresztre feszítettet öltsük magunkra, és szolidárisak legyünk az éhezőkkel és szenvedőkkel.

– *az alamizsnáról*, mely a tényleges élő szeretet eszköze, amellyel megosztjuk azt, amink van, azokkal, akik a szegénység terhe alatt sínylődnek.

– *a belső kapcsolatról*, mely le tudja győzni a világ minden ellenzékét; Isten és az emberek között megvalósítja a barátságot, hiszen ez az Egyház eszkatológikus célja.

– *a konkrét körülményekről*, melyek között a kiengesztelődés megvalósulhat (a családban, a polgári társadalomban, a szocialista rendszerekben), és főként a *négy*

---

¹³ vö. többek között az általános kihallgatásokon elhangzott beszédekből: 1973. márc. 28.: Insegnamenti, XI, 1973, 294 és köv.; 1973. aug. 8.: uo. 772 és köv.; 1973. nov. 7.: uo. 1054 és köv.; 1974. márc. 13.: Insegnamenti, XII, 1974, 230 és köv.; 1974. márc. 8.: uo. 402 és köv. 1975. febr. 12.: Insegnamenti, XIII, 1975, 154 és köv. 1975. ápr. 9.: uo. 209 és köv. 1977. júl. 13.: Insegnamenti, XV, 1977, 710 és köv.

¹⁴ vö. II. János Pál, Úrangyala, 1982. márc. 17. Insegna-menti V. 1. 1982, 860.

¹⁵ vö. II. János Pál beszéde az 1983. aug. 17-i általános kihallgatáson, 1-3, Insegnamenti, VI. 2, 1983, 256.

¹⁶ Zsid 4,15

¹⁷ vö. Mt 4,1-11; Mk 1,12 és köv; Lk 4,1-13

¹⁸ vö. 1Kor 10,13

¹⁹ vö. Mt 6,13, Lk 11,4

kiengesztelődésben, melyek négy alapvető szakadást orvosolnak: kiengesztelődés Isten és ember között, önmagunkkal, testvéreinkkel és az egész teremtett világgal.

Az Egyház nem hagyhatja ki – anélkül hogy lényeges küldetéséhez tartozó tanítást súlyosan el ne torzítaná –, azt a négy témát, melyeket a hagyományos egyházi szóhasználatban az ember végső dolgainak nevezünk: a halált, az ítéletet, a poklot és a paradicsomot. Egy olyan kultúrában, mely az embereket be akarja zárni többé-kevésbé sikeres földi életük kereteibe, az Egyház pásztoraitól megkívánják azt a tanítást, amely a hit erejével megnyitja és megvilágítja a halálon túli jövőendő életet. Túl a halál titokzatos kapuján kirajzolódik az örök boldogság, az Istennel való barátság, avagy a tőle való elszakadás büntetése. Csak ebben az eszkatológikus távlatban érthetjük meg a bűn igazi mértékét, és érez indíttatást az ember a bűnbánatra és a kiengesztelődésre.

A buzgó és találékony lelkipásztorok ne mulasszák el soha, hogy ráleljenek e hitoktatás széles skálájú, változatos lehetőségeire. Természetesen számítanak a kultúrák és a hitbeli képzettség különbségei. Ilyen alkalmat adnak: a Szentírás olvasása, a szentmisék, a többi szentségek szertartásai, sőt maga a körülmény is, amelyek között ezeket ünnepejük. Erre a célra más lehetőségek is kihasználhatók: prédikáció, olvasmányok, viták, találkozások, hittani továbbképzések stb. – amint azt sok helyen csinálják. Itt különösen hangsúlyozzuk *a régi missziós napokat*, melyek a hitoktatásban oly jelentősek voltak. Ha ezeket napjaink igényéhez igazítanók, a hitbeli nevelésnek manapság is alkalmas eszközei lehetnének. Ez vonatkozik a bűnbánatra és a kiengesztelődésre is.

Tekintettel a megtérésen alapuló kiengesztelődés nagy jelentőségére az emberi kapcsolatokban, a társadalmi együttélés minden területén (a nemzetközi kapcsolatokat is beleértve), az Egyház tanításában nem nélkülözheti *a szociális problémák feltárását* sem. Elődeink időszerű és világos tanítása, különösen XIII. Leóé, kinek nevéhez a II. vatikáni zsinat *Gaudium et spes* lelkipásztori konstitúciójának nagyon sok megállapítása fűződik, továbbá több püspöki konferencia, mely saját országa különböző kérdéseire keresett megoldást – ezek együttesen a tanítás széleskörű és jól megalapozott rendszerét adták az emberi társadalom sokrétű követelményeiről. Ez vonatkozik egyénekre, családokra, különböző területeken létesült csoportokra és egy olyan társadalom felépítésére, mely megfelel az erkölcsi törvénynek és a civilizáció alapkövetelményeinek.

Az Egyháznak ez az útmutatása természetesen Isten szavát tükrözi, mely szól az egyes ember jogairól és kötelezettségeiről, de a családról és a közösségről is. Továbbá szól a szabadság értékéről, az igazságosság dimenzióiról, a szeretet elsőségéről, az emberi személy méltóságáról, a közösség javáról, melyhez a

politikának és a gazdasági életnek alkalmazkodnia kell. A tanítóhivatal szociális tanainak alapvető elvei (törvényei), melyek erősítik és feltárják az emberi értelem és a népek lelkiismeretének általános törvényeit, adják nagymértékben a szociális konfliktusok békés megoldásának és a mindenre kiterjedő kiengesztelődésnek a reményét.

Szent II. János Pál pápa: *Dominum et Vivificantem*

vö. Lk 4,1

20. A Jordán-parti istenjelenés csupán futólagosan világítja meg a Názáreti Jézus misztériumát, akinek egész tevékenysége a Szentlélek jelenlétében bontakozik ki.²⁰ Ezt a misztériumot maga Jézus tárta fel, lépésről lépésre erősítve meg mindazzal, „amit tett és tanított”.²¹ E tanítás és messiási jelek során, melyeket Jézus művelt, mielőtt az utolsó vacsora termében a búcsúbeszédre sor került volna, olyan szavakat és cselekményeket találunk, melyek különösen fontosak ebben a lépésről lépésre kibontakozó kinyilatkoztatásban. Lukács evangélista, ki Jézusról azt mondja: „telve volt Szentlélekkel”, és: „a Lélek ösztönzésére a pusztába vonult”,²² majd elbeszéli, hogy a hetvenkét tanítvány, visszatérve arról a hithirdető útról, melyre Jézus küldte őket,²³ nagy örömmel számolt be az elért eredményről, és „abban az órában Jézus kitörő örömmel *dicsőítette az Istent a Szentlélekben*, ezekkel a szavakkal: Dicsőítelek Atyám, ég és föld Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsek és okosak elől és kinyilvánítottad a kicsinyeknek. Igen, Atyám, így tetszett neked.”²⁴ Jézus felujjong az isteni atyaságban; felujjong, mert szabad volt néki kinyilatkoztatnia ezt az atyaságot; felujjong, mert ez az isteni atyaság különösen a kicsinyekre áradt ki. Mindezeket az evangélista csak érintve, ebben a kifejezésben foglalja össze: „felujjongott a Szentlélekben”.

Jézust ez a felujjongása arra indítja, hogy még többet mondjon. Halljuk is: „Mindent átadott nékem Atyám. Senki sem tudja, hogy ki a Fiú, csak az Atya, és hogy ki az Atya, azt csak a Fiú, vagy akinek a Fiú ki akarja nyilatkoztatni.”²⁵

---

²⁰ vö. Szent Vazul, *De Spiritu Sancto* XVI, 39: PG 32, 139.

²¹ ApCsel 1,1

²² vö. Lk 4,1

²³ vö. Lk 10,17-20

²⁴ Lk 10,21; vö. Mt 11,25

²⁵ Lk 10,22; vö. Mt 11,27

2.3. Liturgikus vonal

Az evangéliumi szakasz kapcsolódási pontjai a szentmise szertartásának egyéb szövegeivel

A mai *evangélium* (Lk 4,1-13) Jézus megkísértésének Lukácsnál olvasható történetét mutatja be. Jézus negyven napos böjtölése összekapcsolódik a zsidó nép pusztai vándorlásával, s egyházunk erre alapozva tartja húsvétot megelőző nagyböjtjét. A nagyböjtben Krisztushoz szeretnénk közelebb kerülni – ezt foglalja össze a *kezdő könyörgés*: „Mindenható Istenünk, add kegyelmedet, hogy a nagyböjti szent időszak évenként visszatérő gyakorlatai által egyre jobban megismerjük Krisztus életének titkait, és méltó keresztény életünkkel igazodjunk hozzá”.

Az *olvasmány* (MTörv 26,4-10) pedig a pusztai vándorlást követő megszabadulásról tesz tanúságot a Deuteronomiumból vett szakasz, melyet a szentírástudomány dokumentumelméleti irányzatának jeles képviselője, Gerhard von Rad „kis történeti credo”-nak nevezett, s e sorokat tartotta az egész Pentateuchus megértéséhez szolgáló kulcsnak.²⁶ Ez a szakasz is a pusztai vándorlás és Jézus böjtje közti párhuzamot erősíti.

A *válaszos zsoltár* (Zsolt 90,1-2.10-11.12-13.14-15) szavai mind Jézus, mind a jelenben őt követő hívő ember imája is lehetnének: „Légy velem, Uram, minden szükségemben... Menedékem és váram te vagy nékem, Istenem, benned bízom.” Az Istennek a feléje tanúsított hűséges bizalomra adott „válaszát” is olvashatjuk: „Megszabadítom őt, mivel ragaszkodik hozzám, oltalmazom, mert nevémet ismeri. Hozzám kiált, és én meghallgatom őt, minden szükségben vele vagyok, megszabadítom és dicsőséget szerzek néki.” Visszaköszönnek azok a szavak is, melyeket ravaszságában a kísértő idéz: „Mert angyalainak parancsol felőled, hogy őrizzenek minden utadon. Kezükben hordoznak téged, hogy kőbe ne üssed lábadat. Áspiskígyón és viperán lépdelsz, oroszlánt és sárkányt eltiporsz”. Érzékletes példa a mai liturgia és az evangélium arra, hogy a szép és vallásos szavakat sajnos maga a Gonosz is fel tudja használni, mégpedig a bukásunkra várva.

Az evangéliumban fontos mozzanat az egyedül Istenbe vetett bizalom. Ezt láthattuk többek között a zsoltárban is, illetve a *szentleckében* és az evangélium mátéi párhuzamát idéző *evangélium előtti versben*, valamint az ezt ismétlő *áldozási énekben* is: „Mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, üdvözülni.” (Róm 10,8-13); „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével is, mely Isten ajkáról való” (Mt 4,4b).

---

²⁶ Von Rad feltételezése szerint a „kis történeti credo”-ból (MTörv 26,5-10) bontakozott ki az egész mű. Hozzá kell azonban tenni, hogy a jelenlegi kutatás már sokkal inkább késői reflexiónak látja e szövegrészt, mely nem a Pentateuchus szerkesztéstörténetének elején, hanem a vége felé kerülhetett a szövegbe. Vö. CZIGLÁNYI Zsolt: Az Ószövetség története, Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola, Pécs, 2016, 219

Az egyetemes könyörgések elsősorban Krisztust állítják példaként elénk a böjti testi-lelki fegyelem és felkészülés kapcsán: „Kérjük, testvéreim, mindenható Atyánkat, hogy a húsvéti előkészület szent negyven napja idején önfegyelmeben éljünk, őszinte bűnbánatot tartsunk, és sok jót cselekedjünk!” (papi bevezető); „Add meg, Urunk, híveidnek, hogy szent igéidet felidézve utasítsák vissza a sátán minden kísértését!” (első könyörgés); „Mindenható Istenünk! Szent Fiad érdemeiért segíts minket, hogy a Szentlélek ösztönzésére elforduljunk a rossztól, és kegyelmedben gyarapodva készüljünk a húsvéti öröme!” (papi záró ima).

Kifejezetten az evangéliumhoz kapcsolódik a *Krisztus megkísértéséről* szóló prefáció: „(Ő) Amikor negyven napon át a földi tápláléktól megtartóztatta magát, – megszentelte böjtyével az önfegyelmezésnek ezt a módját. A sátán minden cselvetését legyőzve megtanított arra, hogy a romlás kovásának ellenálljunk, – így méltó lélekkel ünnepeljük a Húsvét szent titkát, és az örök húsvétra is eljussunk”.

Szép párhuzamot állít az evangéliumi szakasz és az Oltáriszentség vétele között az áldozás utáni könyörgés, mintegy keretbe foglalva a liturgiát és nyomatékosítva Urunk szavait, „nem csak kenyérrel él az ember”: „Istenünk, te mennyei kenyérrel tápláltál minket: ettől növekszik hitünk, éled reményünk, erősödik szeretetünk. Kérünk, taníts meg, hogy Krisztusra, az élő kenyérre éhezünk, és élni tudjunk minden igéből, amely ajkadról származik. Krisztus, a mi Urunk által”.

2.4. Pedagógiai vonal

2.4.1. Tantörténet

Tantörténetek

„De Jézus ezt felelte: *Írva van, nem csak kenyérrel él az ember.*” (Lk 4,4)

Fair Play

Évekkel ezelőtt a Seattle-i paraolimpiai játékokon 9 atléta (akik mind mentálisan, vagy fizikailag sérültek) felálltak a 100 méteres futás startvonalához. A pisztolylövés

felhangzásakor elkezdődött a verseny, ahol (bár nem mindenki a lábain futva), de a cél felé törekedett a beérkezés és a győzelem reményében.

A nagy igyekezetben egyszer csak az egyik fiú elesett az aszfalton és jó néhányat bukfencezett, majd elkezdett sírni. A többi 8 versenyző hallotta a sírást, lelassított és hátranézett. Majd mindegyikük megállt és visszafordult. Az egyik Down-kóros lány leült mellé, megpuszilta és megkérdezte, hogy jobban érzi-e magát. Segítettek neki felállni, majd mindnyájan összekapaszkodtak és együtt sétáltak be a célvonalon. A stadionban pedig a nézők felálltak és percekig tapsoltak.

Mit üzen ez a történet nekünk? Valahol legbelül tudjuk: a legfontosabb dolog az életben nem az egymás felett aratott győzelem, mert ha csak a mindenáron győzni akarás a célunk - önzővé válhatunk, talán még le is nézzük a lemaradottakat, kizárjuk életünkéből a szeretetet.

Ha le tudsz mondani érdekeid érvényesítéséről, a győzelem mámoráról, akkor meglátod a másik ember küzdelmét is. Az életben sokkal fontosabb, ha másokat is győzelemhez tudunk segíteni, akkor is, ha ez azzal jár, hogy dicsőségünkről le kell mondani.

Egy gyertya nem veszít semmit akkor sem, ha meggyújt egy másikat!

Forrás:

http://havannacsoport.hu/index.php/tanulsagos-tortenetek/fair-play?fbclid=IwAR36rDI2oYFbZpkvGMOJaGX0d_dgvui1ZO-sMz8hZqMRtPaBFYMQLMcy1rM

Kép forrása: <http://www.urbanlegends.hu/2012/09/peldamese-a-paralimpiarol/>

Bruno Ferrero – Az ember, aki az ördögöt kereste (részlet)

Donegal mindenfelé kereste az ördögöt: a tengerpart sziklazátonyai között, amelyeken viharos időben mennydörögve törnek meg a hullámok, a legmélyebb barlangokban, amelyekben tompán visszhangzik az óceán morajlása. De az ördögnek sehol semmi nyoma! Néha kérdezősködött egy-egy langaléta paraszttól:

- Hol találhatnám meg az ördögöt?

A megkérdezett rémulten bámult Donegalra, keresztet vetett, és ijedtében gyakran a nyakába szedte a lábát. A mi lovagunk azonban folytatta útját, egyre reménykedve, hogy majdcsak eljön a perc, amikor összetalálkozik a gonosszal. Egy napon egy

útkereszteződésnél egy fehér szakállú öregemberrel találkozott, akinek feltette a szokásos kérdést:

- Hol találhatnám meg az ördögöt?
- Az ördögöt? – válaszolta az öreg. – Mi sem könnyebb annál! Menj a baloldali úton, míg csak meg nem pillantasz egy kastélyt, amelynek a tornyai a tölgyfák fölé emelkednek. Zörgess be, a többit majd meglátod!

Donegalnak sem kellett ezt kétszer mondani, megsarkantyúzta a lovát és addig vágatott, míg csak meg nem pillantotta a távolban a kastélyt, amelynek tornyai az erdő fölé nyúltak. Mikor elérte a főkaput, leszállt a lováról, megragadta a kopogtatót és olyan erősen nekiütötte az ajtnak, hogy csak úgy dübörgött az erdő csendjében. Néhány perc múlva a kapu lassan, csikorgó sarokvasakkal kitérült és megjelent egy görnyedt, fogatlan, minden ízében boszorkányhoz hasonlító öregasszony.

- Az ördögöt akarom látni! – mondta rögtön Donegal.
- Jól van, fiacskám! – válaszolta gúnyos mosollyal a vénység. – Gyere utánam, teljesítem a kívánságod.

Mikor a kastély ajtajához értek, azt mondta az öregasszony Donegalnak:

- Megmutatom neked az ördögöt, de meg kell tenned, amit neked parancsolok.
- Azt teszem, amit mondasz – mondta türelmetlenül Donegal.
- Eredj vissza az úton, amelyik hozzám vezetett: az egyik kanyarban megpillantasz majd egy magányosan álló, szalmatetejű házat borostyánnal befuttatva. A küszöbön látsz majd egy kisgyereket: fogd meg és hozd el ide nekem!

Donegal azonnal elindult, megtalálta a házat, aminek a küszöbén egy fekete hajú, kékszemű kisleány üldögélt. Donegal odament hozzá, gyorsan a karjába kapta és már futott is vele a lovához. Miközben a ló visszafelé kocogott velük a kastélyhoz, a kisleány, aki csak nézte Donegalt a nagy kék szemével, megkérdezte:

- Hová viszel engem, jó lovag? Az édesanyám sírni fog, ha nem talál engem a házunk ajtajában...
- Ne félj, egy szép kastélyba vislek – válaszolta neki Donegal, hogy megnyugtassa.
- De aztán hazaviszel, ugye? – kérdezte újra a kékszemű kisleány, mikor elérték a kastély kapuját, ahol már ott várta őket a vénasszony.
- Persze, persze, hazavislek – válaszolta oda sem figyelve Donegal, aki már égett a türelmetlen várakozástól, hogy láthassa végre az ördögöt. Az öregasszony beengedte és keresztülvezette őket a kastély sötét folyosóján. Donegal fogta a kisleány kezét.

- Félek! – mondta a gyermek, belekapaszkodva a lovagba. De Donegal nem törődött vele...

Végre érkeztek egy kör alakú terembe, amelynek a közepén egy nagy asztal volt, rajta egy bronzserleg és egy borotvaéles kard. A vénasszony félrehívta Donegalt és azt mondta neki:

- Ha látni akarsz az ördögöt, öld meg a gyermeket... a vérét akarom!

Donegal, akinek alapjában véve aranyszíve volt, elborzadt ettől az ajánlattól.

- Megölni a kisfiút?! – kiáltott fel. – Hiszen az édesanyja várja... ezt igazán nem tehetem meg... Inkább sose lássam az ördögöt...

Alighogy kimondta ezeket a szavakat, éles fénysugár vakította el, amelyet olyan mennydörgés kísért, mintha száz villám egyszerre csapott volna le az égből... és Donegal a szabadban találta magát, vele szemben egy angyal fényes alakja tűnt fel. A kisfiú is eltűnt.

- Időben megálltál, Donegal! – mondta kedves hangon az angyal. És hozzáfűzte:
  - Mivel látni akartad az ördögöt, teljesítem kívánságodat: nézz bele a tó csillogó vizébe.

Donegal nem tudott ellenállni a kísértésnek, a füves partról a víz fölé hajolt: a kristálytisza és mozdulatlan vízben a saját ábrázata helyén az ördögét látta, szarvakkal és olyan hegyes szakállal, akár egy kecskéé.

- De mi történt? – kiáltott fel meglepetten és rémülten az ír lovag. – Hasonlóvá váltam a sátánhoz?
- Az ördög, amit kerestél, benned van, Donegal – mondta az angyal. – Mert minden alkalommal, amikor valami rosszra akarnak rávenni minket, beengedjük magunkba az ördögöt. Szerencsére megtagadtad, hogy megöld a kékszemű kisfiút, és ezzel megtörted a boszorkány varázslatát, de elraboltál egy gyermeket az anyjától... A fiú most a tó mélyén van, és csak te húzhatod ki onnan...

Forrás: Bruno Ferrero – Istenről szóló történetek, Don Bosco Kiadó, Budapest, 2016. 124-126.o.

2.4.2. Evangélium témáját feldolgozó versek

Petróczi Éva – Kezdd újra!

Minden vereséged ellenére,
minden rosszindulat ellenére,
minden kudarcod és a sátán minden diadaltánca ellenére,
ne maradj a földön elterülve.
Kapaszkodj meg a rögbe,
a szalmaszálba is,
mert a göröngy is, a rád dobott kő is, jó kapaszkodó.
Feszítsd meg a karod,
emeld meg a fejedet,
állj végre talpra és kezdd újra.
Mert Isten is minden botlásod,
bűnöd és hibád után újrakezdi veled,
és nem fárad el sohasem.

Forrás: <http://www.szintenger.eoldal.hu/cikkek/vsk.html>

Antoine De Saint – Exupery: Fohász

Uram a mindennapok küzdelméhez adj erőt nekem.
Kérlek, taníts meg engem a lépésről - lépésre feléd haladás művészetére,
hogy föltaláljam magam a napi forgatagban,
hogy idejében és talpraesetten tudjak dönteni.
Ügyeimben okosan gyümölcsöztessen tapasztalataimat,
ismereteimet, és segíts, hogy helyesen tudjam beosztani az időmet.
Add, hogy biztosan érezzem, mely ügyem nem tűr halasztást.
Segítség, hogy időt találjak a lelki és szellemi fejlődésre is.
Kérlek, segíts, hogy mindig kellőképpen készülhessek fel az előttem álló feladatra.
Add meg Uram a kegyelmet, hogy akivel csak találkozom,

arra tudjak odafigyelni, és úgy tudjak neki segíteni,
mintha Téged hallgatnálak és Neked segítenék.
Add, hogy mélyen megértsem:
nehézség, sikertelenség, kudarc és zsákutca is lehet sorsom része,
sőt ezek szükségesek is ahhoz,
hogy felnőjek és megérjek.
Kérlek, szükség esetén a kellő pillanatban küldj valakit,
aki jó szívvel szemembe meri mondani az igazságot.
Tudom Uram, hogy számtalan nehézséget nem a lázas tevékenység,
hanem az idő old meg.
Te tudod, mekkora szükségünk van az őszinte barátságra.
Add, hogy kiérdemeljem az életnek ezt a legértékesebb, legszebb,
leggyöngédebb, hatalmas ajándékát.
Kérlek tartsd távol tőlem a szorongást okozó gondolatot,
miszerint életem hiábavaló lenne.
Ne azt add Uram amit kívánnék, hanem azt amire szerinted valóban szükségem van.
Kérve – kérlek, taníts meg Uram a lépésről - lépésre feléd haladás művészetére.

Forrás: <http://www.szintenger.eoldal.hu/cikkek/vsk.html>

Kovács Margit – Az Ő keze

Lelkem, ne félj, lenyúlt egy kéz,
karjába vett és úgy vezet,
hullám felett, tenger felett
jó érezni ezt a kezét.
Nincs rémület, nincs félelem,
míg áldó karja átölel,
itt van a menny egész közel.

Lenyúlt egy kéz, a kéz vezet,
-értem vérzett el Mesterem,
látom kezén a sebhelyet,

Ő fogja reszkető kezem.
Keze megóv, bizton vezet,
nem hagyja elveszni lelkem,
drága vére zálog nekem.

Miért félnék sötét éjjel,
ha tombol is ezer veszély,
ha száz villám üt itt széjjel,
S kitátja rám száját a mély.
Ő szívemben imát fakaszt,
s míg az ima égbe ragad,
áldó keze oltalmat ad.

Hogyha érzem drága kezed,
ráhajtom fáradt fejemet,
te megsimogatsz, ó, mert szeretsz,
lelkem eléri a mennyet.
Te drága kéz, te áldott kéz,
ó, csak segélj, ó csak vezess,
Jézus keze - el ne eressz!

Forrás: <http://www.szintenger.eoldal.hu/cikkek/vsk.html>

Túrmezei Erzsébet fodítása Maria Nels után németből - Biztatás

Hidd el,
az utat veled járóknak szüksége van
jóságodra, megértésedre bizonyosan.
Tiszta, egyenes lelkületedre,
mely hirtelen ítélkezéstől ment,
hűséget tart, igazat mond,
bizonyos nemet, igent;
veled a tisztaság jelenlétére,
szavad súlyára, szelíd erejére,
s arra, amit leginkább nélkülöznek,

hogy úgy járj közöttük, mint ismerője
a Világosságnak, az Öröknek.

Forrás: <http://www.szintenger.eoldal.hu/cikkek/vsk.html>

2.4.3. Evangéliumhoz kapcsolódó festmény

Kép: *Ivan Nikolayevich Kramskoy: Krisztus a pusztában*

Forrás: https://en.wikipedia.org/wiki/Christ_in_the_Desert

2.4. Kérdések az evangéliumhoz

- Én mivel kísértem az Urat a mindennapjaimban?
- Isten gyermeke vagyok. De így is élek, így is gondolkodom, így is cselekszem?

3. Oratio – imádság

A szentmise első könyörgése

Mindenható Istenünk, add kegyelmedet, hogy a nagyböjti szent időszak évenként visszatérő gyakorlatai által egyre jobban megismerjük Krisztus életének titkait, és méltó keresztény életünkkel igazodjunk hozzá. Aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké!

Evangéliumhoz kapcsolódó fohász

Mennyei Atyám, Jézus nevében kérlek, küldd el az erősség Lelkét, hogy mindig hű maradjak hozzád, egyedül téged imádjalak, s ellen tudjak állni a szellemi harc során a Sátán kísértő szavának! Ámen.

4. Contemplatio – szemlélődés

Fotó az evangéliumi szakaszhoz

Kép forrása: Nyúlné Révfalvi Ildikó fotója (USA)

5. Condivisio – megosztás

Örömhír megfogalmazása: Nekem ebben a szakaszban az az örömhírem, hogy...

- Isten nagyobb, nem hagy el, mikor a gonosz megkísért.
- Jézus nem hagy el soha. Ő mellettem, velem van a próbatétel idején is!

6. Actio, operatio – tettekre váltás

Tanúságtétel megfogalmazása: Az evangéliumi szakasz arra ösztönöz, hogy...

- Merjem az Úrba vetni minden bizalmamat és hitemet, még ha éppen nem is őt látom magam előtt, hanem amit a gonosz szemem elé tár.
- Őrizzem Isten szavát a szívemben, és Ő is megőriz engem a Sátánnal szembeni szellemi harcban! Tanuljak meg kívülről szentírási idézeteket, és ezeket ismétlegessem magamban nehéz helyzetben, kísértés idején! Vigasz és erőforrás lesz ez számomra.